

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

A szakvélemény tárgya: Büntető ügyben, megkeresés okozott vagyoni hátrány mértékének meghatározása az egyes jogtulajdonosok vonatkozásában

Ügyszám: SzJSzT-09/19.

A Testület részére feltett kérdések

1. A nyomozati iratok 589. oldalától a 611. oldalig található feljegyzés és annak mellékletei alapján okozott vagyoni hátrányként szakértői eszközökkel igazolhatóan reális-e a 97.749.184,- Ft vagyoni hátrány okozása a 2. vádpont szerinti bűncselekmény elkövetésével? Egyetért-e ezen összeggel a szakértői testület?
2. Amennyiben a fenti feljegyzésben foglalt értékkel nem ért egyet, úgy a II. r. vádlott vonatkozásában a 2. vádpontban felsorolt filmek feltöltésével okozott vagyoni hátrány pontosan mekkora összegű jogtulajdonosonként, illetve összességében?
3. A nyomozati iratok 677. oldalától a 700. oldalig található feljegyzés és annak mellékletei alapján okozott vagyoni hátrányként szakértői eszközökkel igazolhatóan reális-e a 139.546.912,- Ft vagyoni hátrány okozása a 4. vádpont szerinti bűncselekmény elkövetésével? Egyetért-e ezen összeggel a szakértői testület?
4. Amennyiben a fenti feljegyzésben foglalt értékkel nem ért egyet, úgy a IV. r. vádlott vonatkozásában a 4. vádpontban felsorolt filmek feltöltésével okozott vagyoni hátrány pontosan mekkora összegű jogtulajdonosonként és összességében?
5. Amennyiben pontosan nem állapítható meg a vagyoni hátrány összege, úgy határozza azt meg akként a 2. és 4. vádpontok vonatkozásában külön-külön úgy, hogy rögzíti, hogy az 50.001,- Ft alatti, 50.001,- Ft-tól 500.000,- Ft-ig terjedő, 500.001,- Ft-tól 5.000.000,- Ft-ig terjedő, 5.000.001,- Ft-tól 50.000.000,- Ft-ig terjedő, vagy 50.000.001,- Ft-tól 500.000.000,- Ft-ig terjedő, vagy 500.000.000,- Ft feletti.
6. Szakértő intézmény egyéb észrevételei.

A Testület a fenti kérdéseket az alábbiakban válaszolja meg.

Ad 1./ Az ügy nyomozati szakában lefolytatott bizonyításra tekintettel a Testület egyetért azzal, hogy a II. r. vádlott a 2. vádpont szerinti, 442 filmre vonatkozóan megvalósított bűncselekmény elkövetésével összesen 97.749.184 Ft vagyoni hátrányt okozott a jogtulajdonosoknak. A Testület reálisnak találja, hogy a filmek torrent oldalra való feltöltésével filmenként 800 USD összegű vagyoni hátrány keletkezik a jogtulajdonosoknál.

Ad 2./ A Testület egyetért a 2. vádpont szerinti bűncselekménnyel kapcsolatos nyomozó hatósági feljegyzésekben rögzített vagyoni hátrány összegével.

Ad 3./ Az ügy nyomozati szakában lefolytatott bizonyításra tekintettel a Testület egyetért azzal, hogy a IV. r. vádlott a 4. vádpont szerinti, 631 filmre vonatkozóan megvalósított bűncselekmény elkövetésével összesen 139.546.912 Ft vagyoni hátrányt okozott a

jogtulajdonosoknak. A Testület reálisnak találja, hogy a filmek torrent oldalra való feltöltésével filmenként 800 USD összegű vagyoni hátrány keletkezik a jogtulajdonosoknál.

Ad 4./ A Testület egyetért a 4. vádpont szerinti bűncselekménnyel kapcsolatos nyomozó hatósági feljegyzésekben rögzített vagyoni hátrány összegével.

Ad 5./ A rendelkezésre álló adatok alapján reálisak és elfogadhatóak a fenti összegek. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy ezek a jogtulajdonosok jelentős részét tömörítő ASVA által közölt becsült összegek. Teljesen pontos összegű vagyoni hátrány az egyes jogtulajdonosok adott filmekre vonatkozó nyilatkozatai alapján lenne megállapítható. Mivel azonban a periratok között ilyen nyilatkozatok nem lelhetőek fel és a Testületnek sincs eszköze arra, hogy ezeket a nyilatkozatokat a jelen eljárásban beszerezze, ezért a vagyoni hátrány a becsült összegekben határozandó meg, amelyek így mindenképpen az 50.000.001 – 500.000.000 Ft közötti határértékek közé esnek.

Ad 6./ A Btk. 459. § (1) 17. pontja értelmében vagyoni hátrány a vagyonban okozott kár és az elmaradt vagyoni előny. Mivel a filmek torrent oldalra való feltöltése esetében vagyonban okozott kárról nem beszélhetünk, így a vagyoni hátrány megállapítása szempontjából az elmaradt vagyoni előny vizsgálata szükséges. A következetes bírói gyakorlat és az SZJSZT szakvélemények (SZJSZT 03/2014, SZJSZT 03/2016, SZJSZT 29/2017.) az elmaradt vagyoni előny minimum összegét annak a jogdíjnak az összegében határozzák meg, amelyet a jogsértéssel megvalósított felhasználás ellenében – jogszerű eljárás esetén – a jogsértőnek fizetnie kellett volna.

Mivel a jogdíj összege a felek szabad megállapodásának tárgya, amelyet elsősorban az adott felek közötti üzleti kapcsolat és a piaci viszonyok befolyásolnak, azaz azt nem egy általánosan rögzített összeghez képest állapítják meg, ezért az elmaradt jogdíj összegét a bírósági gyakorlat és az SZJSZT a gazdagodás és a vagyoni hátrány vonatkozásában egyaránt a jogosult nyilatkozatait figyelembe véve vagy becsléssel határozza meg. Tekintettel arra, hogy a jogdíjat a jogosultak alkalmazzák egymás között, így azok összegéről ők nyilatkozhatnak, függetlenül attól, hogy egy büntető ügyben esetleg sértettként vesznek részt.

Az SZJSZT a 03/14 sz. szakvéleményében is rögzítette, hogy amennyiben a jogsértéssel érintett felhasználási forma nem áll közös jogkezelés alatt, akkor az okozott vagyoni hátrány tekintetében a jogaiban megsértett jogosult nyilatkozata irányadó.

A Testület fent hivatkozott szakvéleményei a 2. és 4. vádpont szerinti bűncselekményekhez hasonló jogsértő felhasználások esetében az ASVA 2009. évben tett nyilatkozatának megfelelően filmenként 800 USD-nak megfelelő forintösszegben határozták meg az adott felhasználások ellenében megfizetni elmulasztott jogdíj minimális összegét.

A vagyoni hátrány megállapítása szempontjából a Testület így arra az álláspontra helyezkedik, hogy a vagyoni hátrány minimálisan az a díj, amelyet az adott piacon a reprezentatív jogosulti többség elfogadott. Ez szükségképpen így marad mindaddig, amíg ezt a jogtulajdonosok saját érdekvédelmi szervezete útján más számítási módokkal és általuk e körben rendelkezésre bocsátott adatokkal alátámasztottan nem jelöli meg másként. Magyarország tekintetében ilyen eltérő új orientációs díjtételekről a Testületnek egyelőre nincsen tudomása.

Másfelől a periratokban foglaltakra tekintettel a Testület fontosnak tartja kiemelni, hogy a jelen szakvéleményben részletezett vagyoni hátrány vizsgálatának előfeltétele annak kétséget kizáró bizonyítása a vádlottak terhére, hogy a büntetendő szerzői jogi jogsértést a vádlottak valósították meg.

A perben kirendelt igazságügyi szakértő részletesen ismerteti a torrent oldalon történő fájlmegosztás működését. Jelen esetben a fájlmegosztás során három szerzői jogi szempontból releváns cselekményre kerül sor: a kezdő feltöltésre, a letöltésre és a letöltéssel egyidejűleg, automatikusan történő megosztásra. Az igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint a torrent oldalon akkor válik elérhetővé bármilyen tartalom, ha azt valaki kezdő feltöltőként oda – torrentfájl formájában – feltölti, mert az adott tartalom ezzel a mozzanattal kerül be az oldal adatbázisába. A nyilvánosságához közvetítés (lehívásra hozzáférhetővé tétel) tehát akkor valósul meg, amikor a kezdő feltöltés megtörténik, azaz a kezdő feltöltő technikailag hozzáférhetővé teszi a szerzői jog által védett tartalmat az oldal nyilvánossága számára. Az ezt követő letöltés szerzői jogi értelemben többszörözésnek, az egyidejű megosztás pedig szintén nyilvánosságához közvetítésnek minősül, amelyek ugyancsak engedélyköteles felhasználások, ám ez utóbbi két felhasználási módnál a végfelhasználói oldalon bizonyos körben a jövedelemszerzést közvetve sem célzó letöltők és szükségképpen technikai értelemben feltöltő és megosztók mentesülhetnek a büntetőjogi felelősség alól /Btk. 385.§ (5)/, bár a cselekmény egyébként szerzői jogilag egyik esetben sem minősül engedélyezett vagy törvényileg szabad felhasználásnak. A jelen ügy tárgyát képező, a nyomozóhatóság által állított felhasználási cselekmény, a kezdő feltöltés az első és legfontosabb jogsértő mozzanat az oldal működése szempontjából, és annak vagyoni hátrányt okozó jogsértő jellegéhez a jogtulajdonosok kárára nem fér kétség. (Az online fájlcsereelő rendszerek segítségével megvalósuló egyes felhasználási cselekményeket részletesen elemzi az SZJSZT 07/08/01 sz. véleménye.)

Mivel a lehívásra hozzáférhetővé tétel engedélyköteles felhasználásnak minősül az Szjt. 26. § (8) bekezdés második mondata alapján, ezért önmagában az engedély nélküli felhasználás vagyoni hátrányt jelent a szerzői jogi jogosultak számára, hiszen elesnek a felhasználás ellenében őket az Szjt. 16. § (3) bekezdése alapján megillető jogdíjtól. Ez a vagyoni hátrány ugyanakkor a kezdő feltöltőnél gazdagodást eredményez, mivel a feltöltő minimálisan a megfizetni elmulasztott jogdíj összegével gazdagodik. További gazdagodást (és ezáltal a jogosult oldalán vagyoni hátrányt) eredményeznek az oldalnak fizetett támogatások és az oldalon megjelenő hirdetésekből eredő reklámbevételek.

A Testület a jogsértő személyének megállapítása körében egyéb észrevétele keretében utal az Európai Unió Bíróságának C-149/17 számú ügyben hozott ítéletére (Bastei Lübbe GmbH & Co KG vs. Michael Strotzer ügy), mely szerint *„az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv – ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett – 8. cikkének (1) és (2) bekezdését, és a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes [...] az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint nem állapítható meg azon internetkapcsolat jogosultjának felelőssége, amelyen keresztül a szerzői jogok megsértését fájlmegosztással elkövették, ha a kapcsolat jogosultja legalább egy családtagot megnevez, akinek ehhez az internetkapcsolathoz hozzáférési lehetősége volt, anélkül hogy az említett kapcsolat e családtag általi használatának időpontjáról és jellegéről közelebbi részleteket közölne”*. Így önmagában az a körülmény nem mentesítheti az adott internetkapcsolat jogosultját a felelősség alól, hogy a számítógéphez

valamely családtagja is hozzáfért, hacsak az internet kapcsolat jogosultja konkrétan és pontosan meg nem nevezi a családtag hozzáféréseinek pontos idejét és a használat jellegét.

Budapest, 2019. április 4.

dr. Kricsfalvi Anita
a tanács elnöke

dr. Ferkóczy Noémi Veronika
a tanács előadó tagja

dr. Taba Miklós
a tanács szavazó tagja